

Vatten som förenar – Lönar det sig att samarbeta?

Seminarium på FN:s Världsvattendag, 22 mars

Stockholm, 22 mars 2013

Seminarieret arrangerades av Swedish Water House i samarbete med Global Water Partnership, FAO Norden, UNDP Sweden, UNEP Sweden, Svenska Unescorådet, Water Aid och Stockholm International Water Institute (SIWI)

Sammanfattande slutsatser från dagen

- Civilsamhället, företag och staten måste arbeta tillsammans för att finna vägen till ett mer hållbart samhälle.
- Inom den finansiella sektorn är kunskapen om hållbarhetsfrågorna generellt sätt låg. Det är därför viktigt att involvera denna sektor i dialog och samarbeten kring vatten och utveckling.
- Lika viktigt som att arbeta tillsammans är att samarbeta mellan sektorer/områden. Vatten, energi och matfrågor är till exempel nära sammanlänkade och bör därför inte behandlas separat.
- Utbildning är centralt för att ändra förhållningssätt hos företag, individer m.fl. som ska bidra till hållbara vatten och utvecklingsbeslut.
- Vattensamarbete är komplext och tar tid. Ett för stort fokus på snabba resultat kan vara problematiskt ur detta perspektiv.

Katarina Veem, chef för Swedish Water House vid SIWI och moderator för dagen hälsar alla välkomna till seminarieret och lämnar över ordet till Jens Berggren, Director på SIWI.

Information om Stockholm Water Prize

Jens Berggren, Director, Stockholm Water Prize and Stockholm Industry Water Award, Stockholm International Water Institute (SIWI)

På grund av förseningar i processen kan vi tyvärr inte tillkännage vinnaren av Stockholm Water Prize idag. Vi beklagar att vi inte kan delge nyheten som tänkt på Världsvattendagen och kommer inom en snar framtid tillkännage årets pristagare. H.M. Kung Carl XVI Gustaf kommer att överlämna priset vid en ceremoni under Världsvattenveckan i Stockholm den 5 september.

SIWI – en mötesplats för vattendialog.

Per Bertilsson, Deputy Executive Director, SIWI

Vattenrelaterade utmaningar ökar globalt, på landnivå och lokalt. Detta ställer högre krav på dialog, rådgivning, kapacitetsbyggnad och konkreta lösningar på vattenproblemen. Tillsammans måste myndigheter, privata sektorn, forskningsinstitutioner och civil-

samhället identifiera och implementera de nödvändiga åtgärder som krävs för en hållbar vattenförsörjning. SIWI arbetar med att främja vattensamarbete på flera olika sätt. Ett område vi arbetar mycket med är gränsöverskridande vattenförvaltning. SIWI är nu i processen att etablera ett UNESCO Kategori – II Center med fokus på vattensamarbete tillsammans med Göteborgs- och Uppsala universitet. Vi arbetar även med att stärka gränsöverskridande organisationers kapacitet att hantera gemensamma vattenresurser samt med att facilitera politisk dialog i flera olika flodområden så som Nilen, Mekong, Niger och Eufrates-Tigris.

Swedish Water House vid SIWI främjar även samarbete mellan aktörer som arbetar med vatten- och utvecklingsfrågor. Genom sin seminarieverksamhet, sina nätverksträffar och klustergrupper sammanför man aktörer från olika delar av samhället för att utbyta kunskap och erfarenheter med varandra. Syftet är att utveckla kunskap kring vattenrelaterade frågeställningar och därmed bidra till mer informerade nationella och internationella policybeslut. Swedish Water House arbetar även med utåtriktad verksamhet för att öka kunskapen hos allmänheten kring aktuella frågor.

Sist men inte minst samarbetar SIWI med den privata sektorn. Vi hjälper företag att förstå och hantera vattenrelaterade risker och utmaningar för sin produktion. Ett exempel på hur vi arbetat med privata sektorn är Sweden Textile Water Initiative. Tillsammans med drygt 30 företag tog vi fram gemensamma riktlinjer för hållbar vattenanvändning. SIWI har även startat ett nytt samarbete med turistnäringen som fokuserar på att bedöma de vattenrelaterade riskerna som kan komma att påverka turistföretagens verksamhet i Indien, Kina, Brasilien och Mellanöstern.

Öppningsanförande

Gunilla Carlsson, Biståndsminister, Utrikesdepartementet

Som liten växte jag upp på en gård i Småland och jag minns att vattnet från brunnen luktade illa. Jag förstod snabbt vikten av teknik för att rena vattnet. Vatten ska lukta gott, smaka gott och vara tjänligt att dricka. Att framställa rent vatten är en komplicerad process och involverar en rad olika aktörer. Partnerskap mellan företag, stat och civilsamhälle måste finnas för att det ska fungera. FN har utsett 2013 till det internationella året för vattensamarbete vilket också är temat för dagens seminarium. Men hur och inom vilka områden ska vi samarbeta?

För mig och den borgliga alliansregeringen är vatten en mänsklig rättighet - men också en skyldighet. Vad jag menar med skyldighet är att vi alla har ett ansvar att se till att det vatten vi använder nu kan delas med andra och det vatten vi lämnar efter oss till nästa generation också kan användas senare. Det är den mest vitala delen av vårt förvaltaransvar. För att vi ska lyckas med detta krävs tydlig samhällsstyrning, demokrati, mänskliga rättigheter, ansvarsfullt ledarskap och institutioner som är fria från korruption.

Det krävs politiska åtgärder på alla nivåer samt entreprenörskap och innovation. FAO har beräknat att till 2050 måste matproduktionen ha ökat med 70 % jämfört med dagens nivå. De stora mängder sötvatten som används i jordbruket tillsammans med kli-

matförändringar kommer att bidra till ökad vattenstress på många håll. Redan idag lever 800 miljoner människor utan tillgång till rent dricksvatten och 2,5 miljarder saknar tillgång till god sanitet.

Sverige stödjer vattensamarbete bland annat genom stöd till gränsöverskridande vattenförvaltning. Mekong, Nilen, Pungwe och Viktoriasjön är exempel på flodområden där Sverige verkat för ökat samarbete. I mellanöstern har Sverige stött ett projekt där man sammanfört ungdomar från Jordanien, Palestina och Israel för att öka deras medvetenhet om deras gemensamma vattenresurser i syfte att förbättra vattenresursernas tillstånd och skapa fred. Projektet bedrivs av Jordens Vänner. På lokal nivå har Sverige bland annat varit aktiva i Kenya. Man har hjälpt till att upprätta 140 lokala water resource users associations i byar runtom i landet. Sverige är även mycket aktiva i det internationella arbetet. Vi är idag den största givaren till FN systemet och har bidragit till att miljenniemålet för vatten har uppnåtts.

Vatten ingår även bland de frågor som jag arbetar med inom ramen för FN:s högnivå-panel för utvecklingsagendan post-2015. Jag anser att Sverige behöver en stark och tydlig vattenpolitik och kommer därför titta närmare på hur ett förtydligat och stärkt agerande från Sverige skulle kunna se ut. Min utgångspunkt är den fattiga människans och hennes perspektiv. Vilka behov ser hon? Var är behoven störst, var kan vi utnyttja svensk kompetens bäst och framförallt var kan vi göra en skillnad och bidra till förändring? Sverige gör mycket, men tillsammans med andra kan vi göra mer. De globala vattenutmaningarna är för stora för att ett land, en organisation eller ett företag ensamt ska kunna hantera dem. Genom ett förstärkt partnerskap mellan regeringen, näringsliv, civilsamhällsorganisationer, internationella organisationer och forskarsamhället kan vi få fram fler lösningar.

Medvetenhet och förändring – men finns den politiska viljan?

Renée Andersson, Etik – och miljöansvarig, Indiska

För ett antal år sedan påbörjade vi arbetet med att förbättra arbetsmiljön i våra leverantörers fabriker och minska deras miljöpåverkan. Vi besökte fabrikena i Indien och Kina och upptäckte att det fanns mycket att göra. De var smutsiga, hälsofarliga och ventilationen var undermålig. Ländernas krav och riktlinjer för arbetsmiljö var bra, men inte implementerade. Dessa problem var dock relativt enkla att åtgärda. I många fabriker var vattnet dåligt och det saknades toaletter vilket drabbade kvinnorna främst. Många avstod från att dricka under de långa arbetsdagarna och njurproblem var därför vanligt. Miljölagarna är dock inte lika starka. Vid färgerier fanns sällan reningsverk och fanns de, så fuskade man ofta med skötseln, för att spara energi. Och de fabriker som skötte sina reningsverk hade problem med det slam som uppstår i reningsprocessen. Slammet samlas i säckar som med tiden går sönder. När det regnar sipprar det giftiga innehållet ut på marken och så småningom ner i grundvattnet. Slammet används som vägbeläggning, vid tillverkning av tegelstenar eller till spridning på åkrar. Oavsett användningsområde hamnar det på samma ställe – i grundvattnet.

I tre år arbetade vi med att förbättra hälso- och säkerhetsfrågor och den sociala situationen i våra leverantörers fabriker, sedan började vi gå bakåt i produktionsleden och fann snabbt, att av miljöfrågorna, var det vatten vi måste fokusera på. Precis som för de

sociala frågorna, sökte vi stöd från SIDA. Då utan framgång, men med ansökan till slamprojektet lyckades det till slut och ett intressant forskningsprojekt med Lunds universitet inleddes. Staden Jaipur i Indien har stor tillverkning av textil, läder, trä och papper, men saknar helt reningsverk. Tillsammans med våra leverantörer och andras har vi under flera år besökt myndigheter för att få en ändring till stånd. Och nu, efter snart sju år, står den första textilparken klar. EU har bekostat reningsverket, den indiska staten har bidragit, men främst är det de numera medvetna leverantörerna som lagt ner sin tid och sina pengar för att förändra. Anläggningen samlar upp regnvatten, drivs till stor del på solenergi och återanvänder vattnet. Det är en modern anläggning men fabriken saknar kunskap om hur man driver den på ett hållbart sätt.

Som en uppföljning av arbetet inom STWI, med riktlinjer för hållbar vattenanvändning, ville Indiska tillsammans med några av STWI-företagen fördjupa arbetet med fokus på utbildning. KappAhl och Lindex fastnade för idén och idag driver vi tillsammans med STWI ett projekt, med stöd från SIDA, där 40 leverantörer i Jaipur och Delhi, får utbildning i hållbar vattenhantering. Mycket återstår dock att göra, för att nå dit. Lagar måste ändras och skärpas och institutioner måste bygga för tillståndsgivning och kontroller. Samarbeten för detta behövs, mellan företag, organisationer och regeringar.

Vattensmarta investeringar – så kan finansiella sektorn bidra till utveckling **Sasja Beslik, Chef för Ansvarfulla Investeringar, Nordea**

På Nordea tittade vi nyligen på olika megatrender som skulle påverka våra investeringar i framtiden. Vi ville ta reda på vilka risker/förändringar vi står inför. Vår underökning visade på flera faktorer som kommer att påverka företags investeringsbeslut. Demografiska förändringar är en viktig faktor. Intresset att investera i Afrika kommer att explodera. Här finns både naturresurser och inom några år kommer en stor andel av befolkningen att vara i arbetsför ålder. Behovet av energi ökar vilket inte minst tydliggörs av de massiva investeringar som görs i fossila bränslen. Olja utvinns ur oljesand och skiffer vilket kräver stora mängder vatten. Investeringarna drivs på av en växande medelklass.

På vissa platser i världen har man börjar oroa sig för vattenbrist och hur det kan komma att påverka ens verksamhet. I Kina har man nyligen behövt stänga ner två fabriker för att det inte finns något vatten. Trots att sådana exempel finns så är det generellt sätt mycket få företag som väger in vatten som en faktor i sina investeringsbeslut. Finanssektorn är den sektor som anställer flest människor och omsätter mest pengar, men hänsyn till vatten och miljö och närmast obefintlig. Utan finanssektorns engagemang kommer vi aldrig uppnå de internationella mål vi strävar mot. Hur kan vi öka deras intresse för dessa frågor? En bra början är att fråga hur vattenfrågorna behandlas inom olika företag. Genom att ställa frågan så startar tankeprocesser hos företagen, vilket förhoppningsvis leder till förändringar. Positivt är dock att viss dialog med den finansiella sektorn har påbörjats. Idag arbetar jag inom FN för att tillsammans med den finansiella sektorn ta fram gemensamma riktlinjer för hur vatten kan inkluderas som en parameter i investeringsbeslut.

Kan fattigdom bekämpas genom innovation och entreprenörskap? **Marie Ottosson, Avdelningschef för Internationella Organisationer och Tematiskt stöd, SIDA**

Kan fattigdom bekämpas genom innovation och entreprenörskap? Svaret på den frågan är självklart ja. Men jag skulle vilja vända på frågan: kan fattigdom bekämpas utan det? Jag skulle vilja svara nej på den frågan. Vilka förutsättningar kan vi skapa för att lyfta människor ur fattigdom? Att ha tillgång till vatten och sanitet gör enorm skillnad i människors liv. Det framgick tydligt av vårt Chia Se- projekt i Vietnam. På landsbygden var bristande tillgång till vatten och sanitet ett stort problem. Efter att tillgång till vatten och sanitet säkerställdes kunde man se positiva effekter på hushållens ekonomi. En del hushåll hade exempelvis använt vattnet till att odla grödor och på så sätt kunna få en inkomst. Detta visar på vattnets betydelse för människors försörjning.

I Sverige tar vi innovation och entreprenörskap för givet. Varför är innovation och entreprenörskap inte lika självklart i fattiga länder? Som framgår av Chia Se exemplet så måste människors grundläggande behov tillgodoses innan man har möjlighet att vara kreativ. Jag läste nyligen en artikel av Percy Barnevik som hävdade att jobbskapande är det bästa sättet att lyfta människor ur fattigdom. Mottagarländerna av bistånd måste skapa bra förutsättningar för entreprenörskap och företagande i sina egna länder. Han tyckte att SIDA borde öronmärka biståndspengar för jobbskapande.

SIDA arbetar alltmer med privata näringslivet och med att stärka banden mellan företagande och bistånd. Vi främjar utbildningsinsatser, stärker myndigheter och ger stöd till civilsamhället och företag. Stöd till utveckling av Informationsteknologi (ICT) och mikrokrediter är exempel på områden där SIDA haft ett nära samarbete med privata näringslivet. Ett specifikt initiativ vi startat är Innovations Against Poverty (IAP). Programmet är en av SIDA:s största så kallade challenge funds. En challenge fund är en finansieringsmekanism ämnad för att fördela medel för olika ändamål genom konkurrensutsättning som ledande princip. IAP har hittills bland annat gett stöd till projekt fokuserade på förnyelsebar energiproduktion, dricksvattenrening samt jordbruksrådgivning.

Emåförbundet- ett lokalt exempel på samarbete mellan kommuner, länsstyrelser och företag

Ilan Leshem, Verksamhetsansvarig, Emåförbundet

Emån är en 800 km lång å som rinner genom åtta Småländska kommuner. Dess avrinningsområde omfattar 900 sjöar med varierande vattenkvalité. År 2004 skapades Emåförbundet som är en sammanslutning av kommuner, länsstyrelser och industriföretag, m.fl. inom Emåns avrinningsområde. Vårt uppdrag är att verka för ett uthålligt nyttjande av Emån. Då Emån korsar både läns – och kommungränser krävs god samordning. Emåförbundet verkar som ett s.k. vattenråd där alla aktörer arbetar mot samma mål. Vattenrådsarbete är ett långsiktigt arbete där markägare, lokala aktörer och allmänheten är involverad. I vattenrådet samlas lokala aktörer och myndigheter för att diskutera frågor utifrån såväl markägar- som myndighetsperspektiv. Vattenrådsarbetet är komplext och ska genomsyra alla Emåförbundets olika verksamhetsområden på ett eller annat sätt.

I vårt arbete ingår att övervaka vattenkvalitén, vattennivåer och flöden, restaurering av vattenmiljöer samt informationsspridning och utbildning om Emåns vattenstatus. Emåförbundet ansvarar för recipientkontrollen inom Emåns avrinningsområde, vilket är ett samordnat provtagningsprogram som syftar till att övervaka den samlade påverkan på

sjöar och vattendrag från olika verksamheter som t.ex. industrier och reningsverk. Emåförbundets styrelse består representanter från kommuner, länsstyrelser, näringsliv, frivilligorganisationer med flera. Under styrelsen finns flera olika arbetsgrupper med olika fokus (fiske, fysisk planering, jord- och skog, vattenhushållning mm). Intressekonflikter är vanligt förekommande i Emån, då många aktörer är inblandade i beslutsprocesser. Kompromisser nås dock alltid i slutändan. Emåförbundet har under åren samlat på sig kunskap och erfarenheter kring vattenresurshantering. Genom utbildningar och konsultuppdrag sprider vi denna kunskap både i Sverige och internationellt.

Water Cooperation- We sink or swim together

Steven Downey, Head of Communications, Global Water Partnership

Is anyone against water cooperation? My sense is that we are all for it but can't figure out how to achieve it! Just because there is absence of water conflict does not mean presence of water cooperation. Furthermore, cooperation can hide power inequalities. Distrust between sectors is a problem. But what is needed to achieve water cooperation? Are there any success factors? Based on the experiences from GWP projects all over the world we can see that there are some factors that are crucial for making cooperation work. These are stakeholder participation, an integrated approach, capacity building and technical expertise.

I want to share with you a story from the Ocoña river basin in Peru. Here the glaciers that feed the basin are shrinking. Mining in the area is affecting water quality. In 2003 we started a project there aiming to implement an IWRM plan in the basin. First two NGO water resource boards were formed, then data on the state of the basin was collated. Next a stakeholder forum was set up and discussions on how to manage the basin started. Eventually an IWRM plan was developed. Now the implementation phase has begun – all this has taken 10 years! This example clearly shows that these processes take time. In GWP's network all actor groups are present, including government institutions, UN agencies, banks, NGOs, private companies and research institutions. We work at all levels to get political commitments from the very top as well as to ensure effective water resource management through inclusive bottom-up approaches.

Paneldiskussion

Joakim Harlin, UNDP

Stefan Isaksson, Utrikesdepartementet

Karin Lexén, SIWI

Sasja Beslik, Nordea

Renée Andersson, Indiska

Karin Lexén betonade vikten av att föra in vattenfrågan som en central komponent i all verksamhet, dvs. in i VD rummen på företagen och under andra departement än Miljödepartementet och UD, t ex näringsdepartementet, finansdepartementet och statsrådsberedningen. Vi måste arbeta tillsammans men även tvärsektoriellt. Detta försöker vi bidra till genom World Water Week. Förra året var temat vatten och matsäkerhet, i år är temat samarbete och nästa är det vatten och energi. På så sätt kopplar vi ihop de olika områdena med varandra och bidrar till ett helhetsperspektiv. I slutdokumentet från Rio +20 konferensen fanns ingen referens till vatten i energiavsnittet. Detta visar på hur vi

arbetar i silos. När det gäller företagsarbeten måste vi både stödja företag som redan har ett engagemang men även aktivt försöka nå ut till de som inte har det. Karin menade att företag kan bedriva ett aktivt miljöarbete men ofta upphör med det när kostnaden blir större än vinsten med effektivisering. Detsamma gäller individer, som ofta teoretiskt tycker att det är bra med miljömärkta produkter, men i vardagen väljer att handla det som är billigast. Nyckelfrågan är hur vi kommer vidare efter de enkla åtgärderna som inte kostar så mycket. För att ändra sitt beteende eller handlingsmönster måste man bli berörd och motiverad. Om man vet att ens val har en effekt, så är chansen att man agerar annorlunda betydligt större. Viktigt för att hålla motivationen och engagemanget för frågorna uppe är att lyfta de positiva exemplen som finns där ute.

Joakim Harlin som även var på Riokonferensen delade Karins bild. Han tillade att gränsoverskridande vatten inte berördes i slutdokumentet, det ansågs för svårhanterat. Positivt är dock att vatten är en central fråga i arbetet med att formulera de nya hållbarhetsmålen som ska ta vid år 2015. På global nivå finns det även forum där privata sektorn är aktiv, ett sådant exempel är den årliga konferensen World Economic Forum. Till konferensen åker FN representanter, företag och politiker för att diskutera vattenfrågan bland många andra. När vi diskuterar hur vattensamarbete kan skapas och hur det ska se ut finns inga enkla svar. Vi måste börja med att definiera ett gemensamt mål. Att sträva mot social rättvisa, hållbara ekosystem, och ekonomisk effektivitet kan tyckas självklart men alla skriver inte under på denna målsättning. Näringslivets intresse är till stor del begränsat till att utveckla verksamheten och detta är en utmaning.

Stefan Isaksson menade att bistånd inte är långsiktigt hållbart i sig. Vårt mål bör vara att göra biståndet onödigt. Så är det dock inte idag. Vilka är de viktigaste frågorna som berör vatten? Här behöver vi er hjälp i att identifiera dessa. Politiker kan självklart formulera vattensatsningar som ligger i framkanten. Men individer och företag har också ett ansvar - vi behöver er hjälp. STWI initiativet hade inte kunnat komma från regeringen, men den kan vara en katalysator för förändring. Det är här vi som tjänstemän behöver er hjälp. Hur stödjer vi de fattiga länderna? Vi måste hitta former för samarbete. Våra challenge funds är verkningslösa om inte privata sektorn initierar olika projekt vi kan stödja. Vi på UD och SIDA försöker vara lyhörda men vi behöver input från företag och organisationer för att identifiera och realisera strategier för en mer hållbar utveckling. Det är också viktigt att civilsamhället agerar på fel och brister, vad som är det goda exemplet. En annan del handlar om att vi alla måste försöka leva som vi lär. I Sverige har vi råd att stötta goda initiativ genom att välja produkter som producerats hållbart men vi gör det inte. Genom våra val påverkar vi agendan.

Sajsa Beslik framhävde utbildning som en förutsättning för att hantera de utmaningar vi står inför. Vi har ett skolväsende behöver omformuleras då det inte är kompatibelt med verkligheten. Vi angriper hela tiden konsekvenserna inte orsakerna. Om vi vill ändra på beteenden måste det finnas incitament. Det finns idag få incitament för att ta ansvar. De företag som bedriver aktivt miljöarbete mm belönas inte på marknaden. Inför informationskrav på produkter om klimat och vattenpåverkan, på så sätt kan de företagen belönas för det proaktiva arbete de bedriver. Prissättning av vatten kan även vara ett effektivt verktyg. Det som inte har ett pris är inte värt någonting. Detta är dock inte okomplicerat. Risken finns att det missbrukas och drabbar civilsamhället negativt. Vi har

idag en marknad för output, som handeln med utsläppsrätter är ett tydligt exempel på. Vad vi behöver är en marknad för input så som pris på fossila bränslen. Vi tittar hela tiden på effekterna och inte på orsakerna. Sverige har råd att vara en förebild i miljöarbetet men måste betala för det.

Renée Andersson berättade att trots att många konsumenter hävdar att de gärna betalar mer för produkter som producerats på ett hållbart sätt så syns inte detta i handlingsmönstren. Indiska testade ville öka andelen ekologisk bomull i sina produkter och valde att höja priset på sina populära linnen från 79 kr till 84 kr. Denna prishöjning gjorde att försäljningen sjönk markant. De verkar med andra ord vara mycket få konsumenter som verkligen bryr sig och är beredda att betala mer för hållbar produktframställning. Renée framhöll även Emån som ett utmärkt exempel på vattensamarbete. Det finns så mycket kunskap som finns ute i våra kommuner. Tänk om man kunde exportera denna kunskap till andra länder!

Frågor från publiken

Senast 2018 ska betydelsen av biologisk mångfald och värdet ekosystemtjänster vara allmänt kända och integreras i ekonomiska ställningstaganden, politiska avväganden och andra beslut i samhället. Vad för åtgärder/ incitament anser ni behövs för att lyckas med detta?

Sasja Beslik: Ekosystemtjänster är inte så välkända idag. Mina förvaltare belönas om de tar hänsyn till ekosystemtjänster när de bygger kunders portföljer. Kunden belönar oss inte för det. Det är en systemfråga. Utbildning behövs.

Joakim Harlin: Incitament är viktigt. Näringslivet kan hjälpa oss hitta dessa. Peruexemplet Steven presenterade visade på hur lång tid det tar innan ett projekt visar påtagliga resultat. Ett för stort fokus på att resultatredovisning är problematiskt, vi måste förstå att dessa processer tar tid.

Pengarna försvinner från landsbygden. Många småföretagare är skuldsatta och kommuner har för lite resurser. Samtidigt finns massa pengar i den finansiella sektorn. Varför skjuter man inte till mer pengar till den verkliga ekonomin?

Sasja Beslik: Vad är kapitalismens uppdrag? Vem definierar, vem tolkar? Kapitalismens uppdrag måste omdefinieras men detta vågar vi knappt prata om. Jag tolkar uppdraget som utvecklingsrelaterat men 99 % tolkar det som att generera vinst.

Jag arbetar inom kultursektorn och vi håller på med ett vattenprojekt riktat mot mellanstadieelever. Vad anser ni är de viktigaste frågorna vi bör ta upp? Vad pratar ni med era barn om?

Karin Lexén: en bra ingång är att lära våra barn att uppskatta naturen och förstå den. Viktigt tror jag är att engagemang skapas från inspiration inte skrämsel och tvång.

Renée Andersson: Jag har försökt lära mina barn att om man engagerar sig kan man förändra. I Lund finns ett vattenhus där barn kan lära sig om vatten genom lek och inspiration. Detta är ett mycket bra exempel på hur man i tidig ålder kan skapa ett intresse för vattenfrågorna.

Sasja Beslik: Vi satsar allt mindre resurser i skolan men ändå förväntas att man som vuxen ska ha kunskap kring hållbar utveckling och praktisera denna kunskap i sitt dagliga arbete.

/Karin Glaumann, Swedish Water House